

lineke rijxman,
willem de wolf

VERMOGEN

Personen

Hij

Zij

deel I

2013/I

*Ze zijn in Kroatië. Ze hebben hun huis te koop gezet. Ze rijden terug naar Nederland.
David Bowie op de radio.*

Hij

O Bowie! Ik wilde altijd David Bowie zijn. Vanaf dat ik hem zag, zo rond mijn vijftiende. Alle jongens in mijn buurt wilden op Bowie lijken. En we leken ook allemaal op hem. Allemaal van die smalle koppies, opgeschoren nekken. Zo'n blonde lok. Er was iets in hoe hij lachte, alsof het allemaal niet echt was wat je zag. Elke keer zag je weer iemand anders. Je snapte ineens dat je iemand kon worden die je niet was. Geweldig vond ik dat. Water?

Zij

Ja.

Hij

Zal ik het voor je openmaken?

Zij

Ja.

Hij

Zal ik het in je mond gieten...? Zal ik het in je mond gieten? Of zal ik het in je mond spugen?

ZIJ

Straks moet jij rijden.

HIJ

Nou... Ik wil niet rijden.

ZIJ

Ja, ik moet nog even werken.

HIJ

Je hebt de hele tijd gewerkt. Je zou twee weken niets doen.

ZIJ

Ik moet werken.

HIJ

Ja, maar niet nu. Je rijdt.

stilte

HIJ

Nou. Ik ben benieuwd.

ZIJ

Ja, ik ook. We zullen het niet meteen kwijtraken, niet in deze tijd.

HIJ

Nee. Maar het zal niet heel lang duren. Het is veruit het mooiste huis in de hele omgeving. Met het strandje erbij, en zo... En dan hebben we weer wat lucht.

Let op. Vakantiespel. Dat meisje dat haar ijsje liet vallen – wat was de kleur van haar jasje?

ZIJ

Geel.

HIJ

Heel goed! Pfff heet. Die ventilatieroostertjes zijn eigenlijk nooit goed te bedienen. Hoe werken die nou precies. Die dingen. Die draaiwielletjes. Die houden zelfs in de meest luxe auto's iets amateuristisch vind je niet? Hadden die Chinezen toch langer over moeten nadenken. Die Chinezen maken tegenwoordig die Mercedesen weet je. Eerst vervalsten ze die Mercedesen. Maar die vervalsingen waren zo goed dat Mercedes op een gegeven moment zei: maak voor ons ook maar van die valse Mercedesen. Alles waar wij naar kijken is vals. De wereld is een strijd tussen vervalsters die vervalsingen maken en vervalsters die originelen maken. Luister je?

ZIJ

Met de airco aan moet je daar niet aanzitten.

HIJ

Dat: 'Met de airco aan moet je daar niet aanzitten', schat, dat is toch al het derde... Ja bevel. Bevel ja. In tien minuten.

stilte

HIJ

Het komt echt wel weer goed.

ZIJ

Ja.

HIJ

De banen liggen niet meer voor het oprapen op de universiteit. Hele vakgroep opgeheven. Daar kan ik niets aan doen.

ZIJ

Nee.

HIJ

Wat is dat voor nee? Wat was dat voor nee? Ik ben verdomme net ontslagen.

ZIJ

We zouden het er niet over hebben.

HIJ

Nee. Ok.

stilte

HIJ

Het is nogal passé om het druk te hebben hoor! Het was iets waarmee je tien jaar geleden indruk maakte. 'Ik heb het druk.' 'Ik heb het druk.' Maar het is allang geen synoniem meer voor een interessant en gevuld leven.

ZIJ

O nee?

HIJ

Ik lees daarover.

ZIJ

Ja daar heb jij ook tijd voor.

HIJ

Het is modern om daar tijd voor te nemen. Dat is het nieuwe post crisis commitment.

ZIJ

Niet het c-woord gebruiken.

HIJ

Het nieuwe post 'cr' commitment om daar tijd voor te nemen. Want we zitten in een permanente post 'cr' situatie, dus wen er maar aan. Het is ouderwets dat jij zo hard moet werken voor zo idioot weinig geld.

ZIJ

Maar het is wel een topplek.

HIJ

Het is gewoon een investeringsbank, gewoon een groene in-ves-te-ringsbank. Niemand houdt tegenwoordig nog van je als je het zo druk hebt hoor. Straks

ook het bedrijfsleven niet meer. Ze willen van je af. Ze ontslaan je voor iemand die dezelfde onzin...

ZIJ

Onzin?

HIJ

...in de helft van de tijd doet. En die het werk ook onzin noemt.

ZIJ

Onzin?

HIJ

Het is post 'cr' om alles in de helft van de tijd te doen en dan met een opgeruimd bureau om vijf uur naar je gezin te gaan.

ZIJ

Moet je wel een gezin hebben.

HIJ

Een man en een vrouw samen is ook een gezin hoor. Een man en een vrouw samen is ook een gezin.

ZIJ

Doe je even de TomTom uit?

HIJ

Wat?

ZIJ

Die TomTom?

HIJ

Vierde, ja bevel, bevel ja. In – nou – twaalf minuten.

ZIJ

Nee, ik wil gewoon niet de hele tijd zien hoe laat we aankomen.

denkt Doe uit. Ga niet over alles in discussie. Ik wil het niet zien.

HIJ

Dat is als je door zou rijden hè. Die tijd hier op de TomTom. Dat is als je nooit zou stoppen.

ZIJ

Dat weet ik wel. Maar ik kan niet met tijd omgaan als ik die tijd de hele tijd zie.

stilte

HIJ

Blijft dat zo, met die bevelen?

ZIJ

Blijft dat zo, dat jij in alles een bevel hoort?

HIJ

neuriet, kijkt op de borden Selce... Nova Gorica... Beograd... O, benzinska postaja, nog 1 kilometer.

ZIJ

Lieverd? Ga je nou alles wat je ziet hardop zeggen? *Ze moet plotseling remmen.*

HIJ

Eikel!!

ZIJ

Hee, rustig!

HIJ

Eikel!! Slavische fascist! See you at the Vredespaleis! Heil Hitler!

ZIJ

Ik zet je uit de auto. Wil je naar huis lopen?

HIJ

Ja ik ga het liefst naar huis lopen. De auto is een gesel Gods. Je mag er niet eens rustig in doodgaan. Als je doodgaat op de snelweg hou je de vooruitgang tegen omdat je een file veroorzaakt. En dat is symptomatisch! Zelfs de tijd die de brandweer nodig heeft om je uit je wrak te snijden wordt je niet gegund.

ZIJ

En dat komt allemaal door het systeem. Het kapitalistische systeem.

HIJ

Ja!

stilte

HIJ

Vind je dat ik veranderd ben sinds jij mij kent?

ZIJ

Ik weet niet. Ben je veranderd?

HIJ

Ja.

ZIJ

En ik? Vind je mij veranderd?

HIJ

Stop hier even. Haal ik even water.

Ze stopt bij het benzinstation.

HIJ

Portemonnee?

Ze pakt haar portemonnee. Ze zet de radio aan. Hij loopt weg, belt met iemand. Hij komt terug.

HIJ

Hij heeft een nieuwe cd gemaakt.

ZIJ

Wie?

HIJ

Bowie. Ik baal daarvan. Van die nieuwe cd. Moet ik daar weer een mening over hebben.

ZIJ

Daar heb je toch nooit een probleem mee.

HIJ

Alles gaat altijd maar door. Ik ben altijd blij als dingen gewoon stoppen. *Hij krijgt een sms.*

ZIJ

Wie is dat?

HIJ

M'n moeder.

ZIJ

Wat schrijft ze?

HIJ

Niets bijzonders. Wat was de naam van dat Duitse bootje dat in de haven tegen de steigers knalde?

ZIJ

Ik droomde vannacht dat ik een kind had. En ik had het in z'n bedje gelegd en keek ernaar, en het wilde iets. Het wilde iets. Het praatte tegen me. Maar ik begreep het niet. En ik zag dat er van alles mis mee was. Dat het niet kon blijven leven. Maar ik deed niets. Ik wist niet wat ik moest doen.

HIJ

Dromen betekenen niets.

ZIJ

Tuurlijk wel.

HIJ

Nee.

stilte

ZIJ

Bin Baden.

HIJ

Hè?

ZIJ

De naam van dat Duitse bootje dat tegen de steigers knalde. Bin Baden.

HIJ

Douze points.

stilte

HIJ

Lieverd. Die droom die betekent helemaal niets. We hebben het heel goed gedaan. We krijgen steeds meer gelijk. Dit is geen wereld voor kinderen.

ZIJ

Nee. Ik lag gister op het strandje bij ons huis. En er liepen Nederlanders langs. En toen zei d'r een: 'Daar woont die linkse bobo.' Ze hadden het over mij, en de toon was toch: 'kijk, daar woont het verraad'. Eerst links lullen en nu lekker rechts je zakken vullen.

HIJ

Je had nog kunnen zeggen: 'Linkse bobo's zijn nog altijd wel de beste bestuurders.'

ZIJ

Nou...

HIJ

Ja. Mensen die links zijn hebben een soort geduld. Belangstelling. Beheersing. Ze hebben een rustiger gezicht.

ZIJ

...dan rechts?

HIJ

Ja. Rechts kijkt altijd verongelijkter. Opgejaagder.

ZIJ

En hoe kijk ik?

HIJ

Jij kijkt soms wel 'n beetje rechts.

ZIJ

En jij?

HIJ

Links.

ZIJ

Ja ja, jij kijkt natuurlijk links. Ok ik doe nu eerst even links. En nu rechts. Zo? Of juist niet? Is deze links? *Ze doet diverse houdingen en gezichten na.*

HIJ

Ja dit is welwillend links.

ZIJ

Nee dit was rechts. Moeten we die discussie nou echt weer en weer voeren?

HIJ

Ja het is belangrijk.

ZIJ

Ok. Wat is dit dan? Als ik de telefoon op-neem. En ik zeg: hallo!

HIJ

Schreeuwen is altijd rechts.

ZIJ

O? En als jij langs mij loopt en je kent me niet, als ik dan naar je lach... met of zonder tanden. Is met tanden links of juist rechts? Nou doe nou even. Loop nou even langs!

HIJ

Hee!

ZIJ

Niet zo kwaad.

HIJ

Jij bent kwaad.

ZIJ

Nee, jij bent kwaad.

HIJ

Doe je ook zo tegen je werknemers? Of bewaar je dat alleen voor mij?

stilte

HIJ

Ik ben met je aan het praten!

ZIJ

Dit is geen gesprek.

HIJ

Nee dit is geen gesprek. Ik voer geen gesprek ik ik ik ventileer woede.

ZIJ

Waarom?

HIJ

Niet zo doen tegen mij!

ZIJ

Niet zo doen tegen mij!

HIJ

Wat? Wat dan?

2013/2

Volgende dag. Terugreis, file. Hij zet een cd met een tenniswedstrijd aan. Zij probeert te raden wie tennist.

ZIJ

Borg?

HIJ

Heel goed. Maar tegen wie?

ZIJ

Gerulaitis?

HIJ

Wanneer?

ZIJ

1977.

HIJ

Heel goed.

ZIJ

Ik word gek. Ik word gek. Dit is de ergste file die ik ooit heb meegemaakt. We staan al bijna twee uur vast. Straks drogen we hier verdomme helemaal uit. Ik heb al uren niets gedronken. Ik moet water.

HIJ

Kan die airco wel zo blijven loeien?

ZIJ

Hoedo?

HIJ

De motor.

ZIJ

Het is niet uit te houden zonder.

HIJ

De carburateur.

ZIJ

?

HIJ

Ja weet ik veel.

ZIJ

De carburateur?

HIJ

Die kan toch gaan roken?

ZIJ

O ja?

HIJ

Bij teveel hitte. Dat zie je toch tijdens die files. Van die rokende motoren.

ZIJ

Ook bij een Mercedes?

HIJ

Ja! Moet-ie niet zachter?

ZIJ

Ik doe de motor wel uit.

HIJ

Meteen wordt die airco minder.

ZIJ

Niet waar.

HIJ

Dat hoor je toch? Dat voel je toch?

ZIJ

Ok. Ik doe de motor wel weer aan. Ik moet echt drinken nu. Ik droog uit. Moet je horen. Ik kan nauwelijks meer slikken.

HIJ

Wie zei dat we geen water hoefden mee te nemen? Omdat we zo zouden gaan tanken en dan water konden kopen? En het tankstation zou er al over vijftien kilometer zijn. Maar die hebben we niet gehaald. Omdat we na drie kilometer al in de file staan.

ZIJ

Ja maar jij laat je ook zo snel ompraten. Echt gevaarlijk hoor hoe snel jij je om laat praten.

HIJ

Je weet niet half hoe dwingend je bent.

ZIJ

Juist bij dwingende mensen moet je je niet zo snel om laten praten.

HIJ

Het is goed.

ZIJ

Ja.

HIJ

Het is goed allemaal. Het is prima.

ZIJ

Even luisteren of andere mensen hun motor aan hebben of niet. *Ze stapt uit, loopt om de auto. Er wordt naar haar getoeterd. Ze stapt weer in.*

HIJ

En?

ZIJ

Sommige aan. Sommige uit. Geef mij het boekje eens.

HIJ

Het boekje?

ZIJ

Van de auto. De gebruiksaanwijzing.

HIJ

Wat is er dan?

ZIJ

Er ligt een plasje onder de auto.

HIJ

Hoe bedoel je?

ZIJ

Er druppelt iets uit de auto.

HIJ

Wat?

ZIJ

Ja dat weet ik niet. Vocht.

HIJ

Hoe weet je dat?

ZIJ

Omdat ik dat heb gezien.

HIJ

Wat gezien?

ZIJ

Druppels. Er liggen druppels.

HIJ

Druppels? Wat voor druppels?

ZIJ

Geen idee.

HIJ

Onze druppels?

ZIJ

Ik weet het niet.

HIJ

Onze druppels? Misschien zijn het wel andermans druppels. Zijn het onze druppels?

ZIJ

Ik denk het.

HIJ

Hoe weet je dat?

ZIJ

Voor onze auto ligt niets. Achter onze auto liggen druppels.

HIJ

Olie?

ZIJ

Geen idee.

HIJ

Ik ga kijken.

ZIJ

Nee wacht!

HIJ

Wat? We moeten toch weten of het olie is of water.

ZIJ

En dan? Dan is er toch niets opgelost? 'O, het is water dan moeten we even iets met de carburateur doen'...

HIJ

Nou...

ZIJ

En het is ook raar.

HIJ

Wat?

ZIJ

Om achter een Mercedes van 50.000...

HIJ

Lease. Lease Mercedes! Dat krijg je ervan! Omdat jij zo graag in een dikke Duitser wil rijden! En van mijn uitkering kan je net de bijtelling betalen.

ZIJ

...om achter een lease Mercedes van 50.000 euro te gaan liggen kijken of er water of olie uitdruppelt.

HIJ

Wat wil je dan? *Zijn telefoon gaat.* Ja mama... hm hm... nou zo'n vaart zal het niet lopen... ja... ja... mam nee dat hoeft nog niet... je hebt genoeg om voorlopig... ja dag mam. *Hij hangt op.* Mama.

ZIJ

Ga weg.

HIJ

Nou wil ze ineens verhuizen. Naar iets kleiner. Zodat ze cash heeft. Want ze is bang dat als ze naar een verzorgingstehuis moet, dat ze dan geen wc papier meer krijgt. Het college van zorgverzekeringen zei dat ze niet verantwoordelijk zijn voor wc-papier.

ZIJ

Wat zijn het toch inhalige schoften.

HIJ

Ze houdt niets meer over.

ZIJ

Nou schat, daar ga je. Een wegbezuinigde socioloog...

HIJ

...en straks ook geen erfenis meer.

ZIJ

Moet je een Rennie?

stilte

ZIJ

Moet je kijken, achter ons. Die oude Renault. Die pseudo-anarchisten.

HIJ

Wat.

ZIJ

Die lachen ons enorm uit als jij op de grond kruipt om te kijken of er iets uit onze Mercedes druppelt. Ze kijken de hele tijd naar ons.

HIJ

Mooi laten kijken. Er is ook genoeg te zien.

stilte

HIJ

Hoezo eigenlijk pseudo-anarchisten?

ZIJ

Als jij een A op je motorkap kalkt...

HIJ

Als je een A op je auto kalkt ben je een anarchist hoor. Een A in een cirkel is het teken van het anarchisme. Niet van het pseudo-anarchisme. Voor het pseudo-anarchisme is geen teken.

ZIJ

Nee dat weet ik wel Professor Pipi. Maar als je het op je motorkap kalkt...

HIJ

Kijk naar je eigen cirkel op je motorkap. Ze lachen ons uit in onze Mercedes.
Dat maakt ze voor mij al anarchistisch genoeg.

ZIJ

Ga er dan bij zitten en lach met ze mee. Lach mij maar uit, het zal je goed doen.
Jij hebt alles over voor hun gelijk want dan zit je zelf ook nog in het verzet. Het
zijn kinderen.

HIJ

Het zijn jongeren.

ZIJ

Het zijn kinderen. Kinderen! Weten zij veel.

HIJ

God wat ben jij toch benauwd geworden. *Hij loopt de auto uit. Hij wuift amicaal
naar ze. Een te hard toeterconcert breekt los. Hij komt snel weer naar binnen.*

ZIJ

Was je niet welkom, Che?

2013/3

Drie kwartier later. Nog steeds file. Hij staat te sms'en. Ze ziet het.

ZIJ

Ja, we kunnen weer!

Ze rijden.

ZIJ

Ik kijk toch niet altijd rechts?

HIJ

Nee. Vroeger niet. Toen keek je links. Extreem links, en extreem sexy.

ZIJ

Je weet toch nooit wat iemand denkt. Je gaat er van uit dat je het over hetzelfde hebt, het met elkaar eens bent of oneens. Maar je weet nooit wat iemand ondertussen denkt. Of doet.

HIJ

Jij weet alles van mij.

stilte

ZIJ

Ik was niet extreem links.

HIJ

Je was extreem links. Het was de gelukkigste periode in je leven.

ZIJ

Nee, in jouw leven.

HIJ

Jij was zeer extreem.

ZIJ

Waarom benadruk je dat de hele tijd zo? Bedoel je daar iets mee? 'Kijk 'ns mensen, hoe diep ze gezonken is.' Trouwens bij ons was iedereen links.

HIJ

Ja. We waren geëngageerd.

ZIJ

Geëngageerd. Ja maar ik deed niks.

HIJ

Jawel.

ZIJ

Ja praten. Eindeloos praten. Ik weet nog het moment waarop ik dacht: o dit gaat helemaal fout. Toen ik zag dat iedereen ondertussen allang andere dingen aan het doen was. Ondertussen veel geld aan het verdienen was. Ondertussen huizen kocht. Ondertussen belangrijke functies aan het najagen was. Een netwerk opbouwen. Ondertussen kinderen nemen. Ondertussen. Ondertussen. En ik dacht: dit gaat helemaal nergens naar toe. Het levert me niets op, al mijn betrokkenheid.

HIJ

O was het je daar om te doen?

ZIJ

Niet zo cynisch. Daar is het uiteindelijk iedereen om te doen. Jou ook.

HIJ

Ik mis ons soms.

ZIJ

Ik ben er nog.

HIJ

Die hele duidelijke 'wij' die we waren.

ZIJ

Ja.

HIJ

Mevrouwetje oud-Kamerlid voor de SP.

ZIJ

Ja, maar dat was een springplank naar het echte leven. Nou ja. Wat had je dan gewild? Dat ik met al m'n idealen degene was geworden waarvan iedereen zou zeggen: 'Jammer, talentvol, die vrouw, maar de boot gemist. Een motie over de kleur van de biobak, dat heeft zij bereikt.'

HIJ

Je doet het toch goed.

ZIJ

Vind jij dat ik geen recht van spreken meer heb? Nergens over? Omdat ik niet genoeg diepgang meer heb, niet doordacht genoeg meer ben – en jij wel? Vind jij dat?

stilte

ZIJ

Nou ja. Ik ben soms gewoon ook bang. Ik weet 't niet. Ik wil dat gevoel niet.

HIJ

Ik ben nog steeds links.

ZIJ

Ja maar niet meer zo luidruchtig.

HIJ

Je kunt toch links zijn en stil. Dat is trouwens ook het verstandigste op het moment. Ik ben nog steeds heel links. Extreem links zo je wilt.

ZIJ

Theoretisch.

HIJ

Nou en? Ik heb het altijd geweldig gevonden dat het allemaal theoretisch was. Dat ik er in de praktijk niets mee moet. Dat niemand er iets van merkt. Ik heb altijd genoten van die boeken en die theorieën. De praktijk is saai en machteloos en overgewaardeerd. Sommige dingen kunnen gewoon beter theoretisch blijven.

ZIJ

Je kunt toch niet zeggen dat de praktijk overgewaardeerd is? Dat het alleen om de theorie gaat?

HIJ

Jij moet niet denken dat die links-rechts discussie voorbij is. Banken, jouw bank, bedrijven, politiek. Ze willen niets liever dan dat jij denkt dat het een gepasseerd station is. En dat is het niet! Beter theoretisch nog steeds links dan praktisch ineens rechts!

Ze kijken elkaar aan.

stilte

ZIJ

Ik heb honger.

HIJ

Ik voel ook wel dat er van me verlangd wordt dat ik begin te twifelen. Het is steeds moeilijker om je te verzetten.

ZIJ

Wat had jij de eerste keer ook al weer voor mij gemaakt?

HIJ

Die eerste...? O! Omelet.

ZIJ

Ja. Ei.

HIJ

Ja. Ik was toen goed in omeletten.

ZIJ

Ja. Je maakte een omelet. Toen gingen we naar je slaapkamer. En daarna liepen we door de stad.

HIJ

denkt Zo was het niet.

ZIJ

denkt Ik weet er niets meer van. Ik kan me niets herinneren. Nergens te veel op focussen. Dat is de beste concentratie.

Ze zet muziek aan.

ZIJ

Ik ben moe.

HIJ

Je moet ook minder hard werken.

ZIJ

O zelfingenomen ouwe witte man. De vijftiger legt me uit dat ik moet vertragen.

HIJ

Je bent zelf ook bijna vijftig.

ZIJ

Ja. Dat is het ergste aan ouder worden. Dat ik geassocieerd word met die handremmen. Met dat gebrek aan gezonde agressie. En altijd is alles erger dan twintig jaar geleden.

HIJ

Ja.

ZIJ

Dus alles wordt alleen maar erger?

HIJ

Ja.

ZIJ

Dus over twintig jaar kijken wij terug naar deze tijd en denken: ach, wat een ontspannen harmonieuze tijd was dat? Dat zal ik goed onthouden als ik 's nachts gek van angst wakker lig.

stilte

HIJ

Schat jij het merendeel van de wereldbevolking dommer of intelligenter in dan jezelf?

ZIJ

Dommer.

HIJ

En mij?

ZIJ

Jou ook.

HIJ

Dommer?

ZIJ

Dommer ja. En jij?

HIJ

Ja ik jou ook ja.

ZIJ

Dommer?

HIJ

Ja. Jij ook dommer dan ik ja. Zeker.

stilte

Ze kust hem.

deel twee

2023/1

Het is 2023. Kroatië. Het huis is verkocht. Het is laat in de avond. Ze rijden naar een hotel voor de laatste nacht. Ze zet Nederlands nieuws op.

radio ...de voormalig Duitse bondskanselier leed aan een vorm van alveesklierkanker. Na de laatste operatie heeft ze aangegeven gebruik te willen maken van de nieuwe Noord-Europese euthanasiewet. Opmerkelijk, omdat ze bij leven altijd fel tegenstandster was van deze wet. Angela Merkel is negenenzestig jaar geworden... In China is de tweehonderdzesigste stad met meer dan een miljoen inwoners officieel...

Ze zet het nieuws uit.

Hij

Jezus verkocht. We hebben het huis verkocht. Ik dacht dat we er nooit meer van af zouden komen. Jij? Ik had er toch meer van moeten genieten. Van het huis. Dat had ik me ook voorgenomen. Om alle tijd die ik besteedde aan me zorgen maken, over geld vooral, om later, als ik ze niet meer had, die zorgen, om die tijd te besteden aan me geen zorgen maken. Niet gedaan.

stilte

Zij

God wat een lange zin weer. Echt waar. Niemand heeft daar meer tijd voor.

Hij

Vakantiespel doen. Is de vrouw...

ZIJ

Hou je in de gaten waar we er straks af moeten voor het hotel?

HIJ

... die in die winkel achter de toren werkt... In die enorme supermarkt. Die vrouw met dat paardengebit.

ZIJ

Dat is geen paardengebit

HIJ

Dat is een paardengebit. Wat is dan een paardengebit als dat geen paardengebit is? Ze krijgt haar mond nauwelijks dicht. Aldoor steken er wel ergens een paar hoektanden uit. Die vrouw. Is die vrouw gelukkig?

ZIJ

Dat kun je toch niet zien? Dat is dus niet het vakantiespel.

HIJ

Je kunt toch zien hoe ze kijkt. Ze kijkt altijd chagrijnig.

ZIJ

Naar mij nooit.

HIJ

Ze kijkt altijd kwaad.

ZIJ

Dat betekent niet dat ze ongelukkig is.

HIJ

Maar wel kwaad.

ZIJ

Nee Sherlock, ook niet.

HIJ

Ik vind het een onaangenaam mens.

ZIJ

Belachelijk. Doe niet zo belachelijk.

HIJ

Ik heb geen zin meer. Ik heb geen zin meer om te praten.

Ze legt zijn hand tussen haar benen.

HIJ

Let je wel op de weg.

ZIJ

O? Niet in de stemming zeker?

HIJ

Wat mij betreft hebben we het er niet over.

ZIJ

Prima. Liever niet zelfs. Weet je dat ik niet kan wachten op het moment dat ik nooit meer wil? Dat dat brandende moeten willen weg is? Of misschien wil ik dan alleen nog maar heel snel, tussendoor. Wham bam. Hop klaarkomen en weer door. Is sowieso het lekkerst.

HIJ

Lieverd je rijdt iets te...

ZIJ

Helemaal niet! Ik rij helemaal niet iets te! Ja kijk maar! Kijk maar hoe een kleine vrouw in een enorme bak jullie allemaal passeert! Jullie eruit rijdt! *Ze zwaait met het kussentje waar ze op zit. Op 'n kussentje!!! politiezwaailicht* Wat zullen we nou krijgen?

HIJ

Wat?

ZIJ

Waar komen die nou ineens vandaan?

HIJ

Wie?

ZIJ

Politie!

HIJ

Heb je te hard gereden?

ZIJ

Nee.

HIJ

Die wegversmalling daarnet natuurlijk. Daar mocht je maar vijftig.

ZIJ

Zeventig!

HIJ

Ja daar gaan we al.

ZIJ

Ik heb niet te hard gereden.

HIJ

Misschien rijden ze voorbij.

ZIJ

Ik heb niets gedaan.

HIJ

Gewoon rustig blijven. Niets aan de hand. Het is gewoon politie. Vooruit kijken.

Gewoon vooruit kijken. Heel goed. Ontspannen gezicht. En nu naar links kijken.

ZIJ

Ik heb niets gedaan. Ik heb niets gedaan.

HIJ

Ze heeft niks gedaan. Gewoon naar ze kijken. Het is gewoon politie. Dag meneer. Jaja goed dat er politie is. Gewoon rustig... rijden ze nou door?

ZIJ

Ik weet het niet.

HIJ

Ze gaan voor ons rijden.

ZIJ

Kut. Nou dan gaan ze toch voor ons rijden. Niks aan de hand. Ik heb niks gedaan.

HIJ

Nee. Maar ze verzinnen wel wat. Ze zien ons Nederlandse nummerbord en dan verzinnen ze wat. Zeg jij maar eens dat je niet te hard hebt gereden.

ZIJ

Ik heb niet te hard gereden.

HIJ

Je weet het niet zeker.

ZIJ

Als je maar niet denkt dat ik betaal voor dingen die ik niet heb gedaan.

HIJ

Ze kunnen heel lastig worden hoor. Die politie is zo corrupt als ik weet niet wat. Godverdomme! Stopteken! Dat is een stopteken! Stoppen! Stoppen!

Stoppen!

stilte

HIJ

En nu?

ZIJ

Wachten. Wachten tot ze naar ons toe komen.

HIJ

Die gaan de hele auto binnenstebuiten keren.

ZIJ

Welnee.

HIJ

Die gaan de hele auto binnenstebuiten keren als wij niet over de brug komen.
Dokken.

ZIJ

Altijd dat paniekerige gedoe van jou. Nou moet ik die Kroatische agenten weer omkopen. En hoe weten we dat ze zich laten omkopen? Beginnen ze er zelf over? 'Dobar dan, mevrouw meneer, omkopen'. Ik betaal helemaal niets. Begrepen? Niet voor dingen die ik niet heb gedaan. Het moet niet gekker worden. Ik ga niet meer opzij. Voor niemand. Verdomme wat denken ze wel. Ik ga naar ze toe.

HIJ

Blijf zitten!

ZIJ

Misschien zijn ze helemaal niet corrupt.

HIJ

Iedereen is hier corrupt.

ZIJ

Hou toch op.

HIJ

Iedereen is in principe corrupt.

ZIJ

Mooi. Als jij zo met die agenten de uitwassen van het permanente post crisis-kapitalisme gaat bespreken, dan rij ik vast door naar huis. 'In principe'.

HIJ

Wat in principe?

ZIJ

'Iedereen is in principe corrupt.' Wat bedoel je met 'in principe'? Wat bedoelt iedereen eigenlijk met 'in principe'? Niet helemaal principieel? Of juist heel erg principieel? Of helemaal niet principieel?

HIJ

Kan dat even een andere keer?

ZIJ

Nee!

HIJ

Doe even niet. Niet zo heftig discussiëren. Ze zitten ons in hun achteruitkijkspiegel te bekijken. Het is verdacht om plotseling heftig te gaan discussiëren als je net bent aangehouden.

ZIJ

Ik discussieer niet heftig.

HIJ

Voor een buitenstaander is dit heftig discussiëren.

ZIJ

We zijn niet aangehouden. We hebben een stopteken gehad. Dat is niet aangehouden.

HIJ

Ik ben benieuwd. Ik wil jou zo wel 'ns zien. Jij bent nog nooit in omstandigheden terecht gekomen waarin je corrupt moest worden.

ZIJ

Wat weet jij daar nou van? Wat weet jij daar nou van? O, nu gebeurt er iets. Eentje komt uit de auto. Nou. Kom maar op. Ik lust je rauw.

2023/2

Kroatië. Terugreis.

HIJ

Je ziet er goed uit.

ZIJ

Ja, dat is vermoeidheid.

HIJ

Goed uit, zei ik. Je ziet er goed uit.

ZIJ

Ja en ik zei vermoeidheid. Niet geslapen vannacht. Kroatisch kuthotelbed. Doe me even m'n zonnebril.

HIJ

Waar ligt-ie?

ZIJ

In mijn tas.

HIJ

Waar in je tas?

ZIJ

In het vakje.

HIJ

Welk vakje?

ZIJ

Het heeft maar een vakje.

HIJ

Hij zit er niet in.

ZIJ

Laat mij maar.

HIJ

Ik ben niet blind. Die zonnebril zit toch in zo'n enorme koker. Hij zit er niet in.

ZIJ

Shit.

HIJ

Vergeten?

ZIJ

Ja.

HIJ

In het hotel?

ZIJ

Ik ga terug.

Hij neemt haar hand en brengt die naar haar voorhoofd. Haar zonnebril zit in haar haar.

ZIJ

Maar waarom zei je dat niet meteen...

HIJ

Wat is er? Wat is er met je?

ZIJ

denkt Zal ik tegen de vangrail knallen? Bam! Overal bloed. Bloed. Hersens.

Tanden. Niets meer. Het stuur in mijn buik. Nee, niet aan denken. Met die

nieuwe techniek word je zo je auto uitgespaced. En dan vliegen lekker vliegen

in de grote witte zachte soep deinen in die wolkerige schommelende soep.

Eindelijk thuis... O ik zink... Wat er gaat gebeuren, wat er verder nog komt...

Ik ben nu ongedeerd. Zo'n mooie kleur – hoe heet die ook al weer...

Vermiljoen?

HIJ

Deed je nou even je ogen dicht?

ZIJ

Nee.

HIJ

Niet in slaap vallen he!

ZIJ

Nee.

denkt Indigo. Ja zo heet die kleur.

HIJ

Wakker blijven!

Haar telefoon gaat. Ze stopt de auto. Ze loopt naar buiten.

2023/3

Ze rijden weer. Nog steeds Kroatië.

radio ...heeft onherstelbare schade toegebracht. De cyberattack heeft langer dan een maand geduurd... Op de Veluwe zoeken honderden vrijwilligers nog steeds naar de vermiste journalist van de Volkskrant. De man, vader van drie jonge kinderen, is sinds begin deze maand spoorloos... In de tentenkampen rond Nieuwegein zijn vannacht onlusten uitgebroken. Aanleiding was het neerschieten door de oproerpolitie van een bejaarde man. De man bedreigde bij het voedseluitgifte punt een hulpverlener met een mes. Het uitgifte terrein is vanaf vandaag tijdelijk afgesloten van de buitenwereld... Het geneticabudget wordt vanaf volgend jaar niet langer besteed aan...

Ze zet het nieuws weer af.

Hij

Wie was dat?

Zij

Energiewinning. Of ik in hun RVC kom.

Hij

Daar zit je toch al?

Zij

Nee van waterwinning, toch niet van energie. Die vrijwilligers hè

Hij

Vrijwilligers?

Zij

Ja, die naar dat lijk zoeken op de Veluwe...

HIJ

Die die Volkskrantjournalist, die Middema, die had jij toch wel eens ontmoet?

ZIJ

Ja. Denk je dat het er ook zoveel mensen zouden zoeken als-ie geen kinderen had?

HIJ

Hoezo? Heb je plannen? Moeten we naar je op zoek?

ZIJ

Ik ga volgende week naar Peking.

HIJ

Alweer?

ZIJ

Ja, alweer.

HIJ

Om wat te doen?

ZIJ

Lobbyen. Voor m'n eigen club. Maar ook voor een paar kleinere NGO's.

HIJ

Waarom doen ze dat zelf eigenlijk niet?

ZIJ

Omdat ze geen Chinees spreken.

HIJ

Dus China is geïnteresseerd in jullie projecten.

ZIJ

China is vooral geïnteresseerd in mij. Ik ben hun schakel naar het Europese water. Ik speel het helemaal uit. Mensenrechten. Voedselprojecten...

stilte

HIJ

Lieverd. Denk jij dat als je eindeloos blijft zeggen dat het goed met je gaat...

ZIJ

Het gaat goed met mij.

HIJ

...terwijl dat niet zo is, dat je dan toch alles voor elkaar krijgt?

ZIJ

Dat blijkt toch?

HIJ

Waar blijkt dat uit dan?

ZIJ

Aan dat ik een topbaan heb. En jij nog steeds werkeloos bent bijvoorbeeld. Iedereen wil betoverd worden. Altijd. Jij ook.

stilte

HIJ

Willen zij ons water?

ZIJ

'Ons' water?

HIJ

Ze hadden het nooit moeten privatiseren.

ZIJ

Nee maar wat hadden ze dan moeten doen?

HIJ

Niet privatiseren. Water mag je niet privatiseren. Dat is collectief bezit. Water is een recht. Een grondrecht.

ZIJ

Dat is waar, maar het ligt nu wel iets ingewikkelder dan dat.

HIJ

Ja dat zal wel weer. *Zijn Google Glass gaat.* O... Hai mama... Ja eigenlijk wel een beetje. Ik moet m'n aandacht een beetje bij de weg hou... Nee zij rijdt ...ja maar ik rijd mee mama. Ik kan haar toch niet die 2000 kilometer... Echt waar?! Nee. Weet je het zeker? Maar maar maar... Hoe bedoel je? ...maar had je daar dan nog geld staan?... *tegen haar* Weer een omgevallen. De Fjordenbank. *tegen moeder* Hoeveel had je daar dan...? ...zoveel? Had je dat dan nog? Maar mamma dat is toch heel onverstandig...! Maar waar staat de rest van het geld dan...? Wat? Ik bel zo terug. *tegen haar* Ze is al d'r geld kwijt!

ZIJ

Wie heeft er dan nog iets op een bank staan?

HIJ

Ze heeft deze maand de 10.000 voor haar verzorgingshuis niet betaald. Ze staat binnen een week op straat.

ZIJ

Maar ze heeft toch nog wel ergens iets? En anders kan ze toch naar een van die goeie tenten opvangplekken?

HIJ

Dat vind ik wel heel cru.

ZIJ

Er zitten daar zoveel mensen. Ook van haar niveau hoor. Middenklasse. Daar hoeft ze zich echt niet voor te schamen.

HIJ

Het is daar koud 's nachts. Het is er verschrikkelijk. Dat weet je best.

ZIJ

Nou dan moet je zelf iets regelen.

HIJ

Ze kunnen me verplichten om voor haar te zorgen.

ZIJ

Nou èn?

HIJ

Nou èn?!

ZIJ

Ja. Je hebt toch niks omhanden.

HIJ

Nee, daar ben ik al die jaren heel consequent in geweest! Ik ga niet onder mijn niveau werken. *Hij belt zijn moeder op zijn Google Glass.* Ja mamma. Bel je-weet-wel ...nee niet die, maar je-weet-wel. Die lange jonge man. Ik ben z'n naam even kwijt... Dinges... Richard? Heet-ie Richard? Ja, zo heet-ie. Zeg dat-ie je geld van de Fjorden naar de Gazprom oversluis. Hij weet wel hoe dat moet ... omdat-ie toch de hele dag achter de computer zit... Doe nou maar. Ik bel je later. *Hij hangt op.* Zullen we zo even een pauzetje nemen? Hapje eten?

ZIJ

Wie is Richard?

HIJ

Wie?

ZIJ

Richard dinges-je-weet-wel.

HIJ

O een kennis. Van moeder. *Er komt een mail binnen op z'n Google Glass.* O. Daar heb je ze al. Centraal Orgaan Controle Mantelzorg. Ik moet me melden. Ik moet m'n paspoort meenemen en mOn financiële gegevens. Hier: 'Wij willen graag een goed keukentafel-gesprek met u over de langdurige zorg voor uw moeder. Tot die tijd wordt zij geplaatst in ambulante zorgkamp C5T, dat momenteel staat opgeslagen rond Lelystad. Wij gaan er vanuit dat u een structurele bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van haar leven. Hetzij op financieel vlak. Hetzij middels door u geleverde zorg in natura.' Ik doe het niet.

Ik doe het niet.

Dan moeten we maar een paar verpleegsters inhuren. Dat moet jij maar even regelen.

ZIJ

Ja... ik wou dat dat kon.

HIJ

Dat kan toch? Nu we Kroatië verkocht hebben? Of iets anders? We hebben toch genoeg?

ZIJ

Kroatië was hypothecair belast.

HIJ

Je had toch afbetaald?

ZIJ

Soort van.

HIJ

O... Ik denk niet dat ik het aankan. Voor haar moeten zorgen. Bij d'r in de buurt zijn. Ik kan er toch niks aan doen dat moeder naar een tentenkamp moet. Wat moet ik nou?

ZIJ

Weet ik niet. Rustig blijven. Bel je lifecoach.

HIJ

Nee.

Haar telefoon gaat.

ZIJ

Ja?... *Ze voert een gesprek in het Chinees. Ze hangt op.* Nou! Peking is verliefd op me! Ik zit bij de laatste twee!

HIJ

Waarvan precies?

ZIJ

Van die topfunctie bij het water! Dat heb ik toch verteld?

HIJ

Ik hou het niet meer bij.

ZIJ

O god, als dit doorgaat dan zal er wel een hoop gebeuren. Dan komen er wel een paar hartverzakkingen.

HIJ

En wat ga je daar dan doen?

ZIJ

Wauw. Ik kan niet wachten.

HIJ

Denk je dat ik er ook een hartverzakking van krijg? Als ik weet wat je nou precies gaat doen?

ZIJ

Hmhm....

HIJ

Ga je dan ook weer meer verdienen? Wat fijn dat ze zo enthousiast zijn. Dan ga je dus ook weer meer verdienen?

2023/4

Oostenrijk. Avond. In een wegrestaurant. Ze zet de radio in de auto aan.

radio ...de 3d stad is volledig uitgebrand. Er zijn honderden doden...

Vanmorgen vroeg is onder het wegdek van de pas aangelegde A3 ter hoogte van Blaricum het lichaam terug gevonden van de al drie weken vermiste Volkskrantjournalist Gerard Middema. Gisteravond werd bekend gemaakt dat het slachtoffer diepgaand onderzoek deed naar banden tussen de onder- en bovenwereld... De economische krimp in Midden-Limburg heeft dramatische...

ZIJ

Het is toch niet te geloven. We zitten op elkaar gepropt met al die apenstaten, iedereen weet alles van elkaar, bespioneert zich gek. Ik kan naar Mars. Maar de telefoon doet het weer niet. Stroomuitval na stroomuitval... Doet jouwe het?

Zal ik op het dak gaan staan?

stilte

ZIJ

Ik heb zin in seks.

HIJ

Hè?

ZIJ

Zin in seks.

HIJ

O ja?

stilte

HIJ

Nou waar heb je zin in.

ZIJ

Doe maar salade.

HIJ

Salade? Nee. Seks toch.

ZIJ

O seks!

HIJ

Ja. Waar heb je zin in?

ZIJ

Nou niet in die vraag

HIJ

Wat 'niet in die vraag'?

ZIJ

Ik wil liever niet dat je dat vraagt. Ik vind het een ingewikkelde vraag 'waar heb je zin in?'

HIJ

Ik vraag gewoon...

ZIJ

Dat soort vragen...

HIJ

...waar je zin in hebt. Meer niet.

ZIJ

Ik vind dat geen vraag. Dat is net zoiets als: 'wie ben je? Wat is je ware gezicht?'

HIJ

Zo is het niet bedoeld.

ZIJ

Het is vaag. Een vage vraag.

HIJ

Als opening. Kom op nou. Dit is toeschietelijkheid.

ZIJ

Toeschietelijkheid?

HIJ

Dit is rekening houden met jou.

ZIJ

Hoe bedoel je 'rekening houden met mij'?

HIJ

Met jouw wensen. Gewoon: waar heb je zin in?

ZIJ

Weet ik niet.

HIJ

Je moet gewoon zeggen wat je wilt.

ZIJ

Ik kan dat niet! Ik schiet meteen in een kramp van zo'n vraag!

HIJ

Waarom?

ZIJ

Ik wil dat het woordeloos gebeurt. Dat we het gewoon doen.

HIJ

Ja, ik voel me nu enorm afgewezen.

ZIJ

Hou op.

HIJ

Ik voel me enorm afgewezen.

ZIJ

Wat doe jij raar. Heb je weer naar soaps gekeken? Het is heel eenvoudig.

HIJ

Ik denk dat het heel gecompliceerd is.

ZIJ

Eenvoudig. Het is allemaal heel eenvoudig. *Ze loopt weg. Komt terug met wijn.*

HIJ

Ga je nou drinken. Je moet wel rijden hè.

ZIJ

Rij jij dan even.

HIJ

Nee.

ZIJ

Eventjes.

HIJ

Nee. Geen zin.

Zij krijgt een sms binnen. Ze kijken allebei naar de telefoon.

stilte

ZIJ

Ik... ik wil je iets...

HIJ

Lieverd! Ik vind dat je het heel goed doet. Alles. Heb ik je dat al gezegd? Hee?

Heb ik je wel genoeg gezegd. Hoe goed jij alles doet? Jij doet zoveel dingen goed. Dat bewonder ik.

stilte

HIJ

Wat is er?

ZIJ

Ik voel me alleen.

HIJ

Ik ben er nog.

ZIJ

Ja. Jij bent er nog. Rijd jij dan nu maar even. Als je er toch bent.

HIJ

Ik?

ZIJ

Ja jij. Je hebt toch je rijbewijs? Hoewel het inmiddels wel vergaan zal zijn.

HIJ

Maar ik heb heel slecht geslapen.

ZIJ

Nou, ik heb helemaal niet geslapen.

HIJ

Goed. Prima. Ik rijd. Maar geen commentaar.

Ze stappen in de auto.

ZIJ

Mag ik een klein dingetje zeggen? Je moet gewoon rustig optrekken.

De auto rijdt heel hortend weg.

HIJ

Verdorie. Rot auto! Ok, ik heb er alweer genoeg van. En ik haat rijden in het donker. Dat weet je heel goed. We gaan naar een hotel.

2023/5

Oostenrijk. Nacht. Ze zijn in een hotelkamer. Ze denken deze scène. Ze praten niet met elkaar. Op de televisie horen we in het Duits een verslag over een Algerijnse inval in Marseille.

ZIJ

Dat gekijk de hele tijd. Hij kijkt weer en weer en weer.

HIJ

Ja.

ZIJ

We gaan te snel. Ik wil niet naar huis. Ik moet iets bedenken. Godalle Jezus dreunend en afmattend dat gevoel. De woorden vrouw en misdaad gegoogeld. Er was niets dat in de buurt kwam. Het is altijd in verband met familie, met kinderen.

Schuld schuld schuld. Altijd schuld. Periodes van schuld. Periodes van onschuld.

Met, zonder, met, zonder, met.

HIJ

Ja die haarkleur is echt goed. Ik vergelijk haar met wat ik mooi vind. Ik vergelijk haar met wat ik lekker vind. Of het in de buurt komt. Of het er van te maken is. De haren,

de mond, de bewegingen, de kleding. Eigenlijk aldoor opnieuw kijken. Bij onze allereerste ontmoeting, bij de borsten, de benen, de houding, had ik twijfels.

Maar misschien zie ik het niet helemaal goed, dacht ik. Ik had je nog niet eens gesproken. Alleen maar naar je gekeken en gedacht: opwindend.

ZIJ

Niemand zorgt voor mij. Ik moet alles altijd alleen doen. Helphelphelp. Hoe kijk je als je snapt dat je doodgaat. Verbaasd? Verdrietig? Opgelucht? Ademen, ik moet ademen.

Hij

Opwindend maar ook problematisch. En sindsdien elke keer opnieuw kijken. Al die jaren lang. Kijken als bij de eerste keer. Of ik haar kan maken zoals ik haar hebben wil. Via de spiegel. Met haar haar in een handdoek. Op hakken, in het zwembad. In de auto. Kijken als bij de allereerste keer. Eigenlijk aldoor die eerste indruk aan het fotoshoppen. En zij weet dat niet. Jij weet dat lekker niet. Jij weet niets van mij.

Zij

Het waait over. Het waait over. Ja. Jij bent mijn man, maar jij snapt nergens iets van. Jou iets vertellen is slopend. Hem niets vertellen, nooit. Het komt goed. Het enige wat nu telt is alles overdenken. En superieur zijn. Superieur.

Hij

Wat is er ook alweer met onweer.

Zij

Ik heb nog een hoop geluk tegood. Kom maar op.

Hij

Als wij morgen tegen een vangrail rijden heb ik het nooit over hem gehad. Heeft hij voor haar nooit bestaan. Weet zij er niks van af. Dat is toch wel het geweldige aan lang nadenken. Dat 'ik zeg het niet' vanzelf wordt: 'het is beter als ik het niet zeg'. Ik wil steeds naar haar kijken, maar niet zo dat zij het doorheeft. Weet ze iets?

Zij

Hij kijkt weer. Ik kan het 'm niet uitleggen. Kan ik zonder hem? Ja natuurlijk. Dat is het punt helemaal niet. Ik ben al jaren zonder hem.

Ze zingt.

HIJ

Niet zingen.

Ze doet alsof ze een kogel door haar hoofd schiet.

HIJ

Wat doet ze toch?

Ze piept.

HIJ

Ze piept. Mijn vrouw piept. Ik kan altijd nog, als dit eindigt, jij en ik, dan kan ik altijd nog weg, weg.

Ze aait over zijn schouder.

HIJ

Lief. Het onweer zit in de buurt van het huis.

ZIJ

Ja, ik zou hem iets moeten zeggen zodat hij meedenkt maar niet weet waaraan hij meedenkt. Kom op nou eens man. *Ze kust hem.* Nee het lukt niet.

Onbruikbaar. Volkomen onbruikbaar.

Zij zet de televisie aan. Het porno-net. Je hoort alleen stemmen en geluiden.

HIJ

Ze is er door gefascineerd. Geil is dat. Wat denkt ze nu? De hele tijd maar denken: wat denkt de ander? En die ander denkt ook alleen maar: wat denkt de ander? En ik vergis me altijd in wat zij denkt.

ZIJ

Porno. Porno kijken. Samen.

HIJ

Ik. Ik zelf. Ik ga het er goed vanaf brengen. Reken maar.

ZIJ

Razend is-ie. Razende man. Gespannen. God ik ben gespannen. Ik zou wel even willen...

HIJ

Draai je om, leven. Draai je nog een keer om, voor de laatste keer. Draai nog een keer om, geluk.

ZIJ

Nu ga ik alles vullen met nergens aan denken.

Ze vallen in elkaars armen in slaap.

2023/6

Duitsland na het hotel. Ze zijn heel vroeg opgestaan.

ZIJ

Waar zijn we?

HIJ

Heel ver al. Zullen we zo weer wisselen?

ZIJ

Maar waar dan? Waar zijn we?

HIJ

Ik weet het niet precies, maar we zijn Göttingen al voorbij.

ZIJ

Göttingen? Göttingen?! Hoe rijd je dan in godsnaam?

HIJ

Op Google Glass.

ZIJ

Göttingen. Jezus! Dan komen we bij Stadskanaal Nederland binnen.

Er gaat een mobiel af in de bagage op de achterbank. Het is een onbekende beltoon.

ZIJ

Wat is dat?

HIJ

O god ja. Die is van mij.

ZIJ

Van jou?

HIJ

Ja een hele oude. Die ik nooit meer gebruik.

ZIJ

Maar hij gaat af.

HIJ

Ja vreemd hè.

ZIJ

Wil je niet weten wie het is?

HIJ

Nee.

ZIJ

Misschien iemand van vroeger.

HIJ

Nee. Of ja. Misschien. Maar wat is het nou voor baan?

ZIJ

Ik mag er nog niet over praten.

HIJ

Ik ga niet naar China verhuizen.

ZIJ

We gaan niet naar China. China wil mij juist hier hebben. In Europa.

HIJ

Als wat dan?

ZIJ

Laat ik zeggen: als mevrouw water.

HIJ

Hoe bedoel je 'als mevrouw water'?

ZIJ

Als chef Noord-Europees water.

HIJ

Wat heeft China met Europees water te maken?

ZIJ

Het Europese water is van China. Niet elke druppel. Maar genoeg om het voor het zeggen te hebben in ieder geval.

HIJ

Niet.

ZIJ

Ja wel.

HIJ

Sinds wanneer?

ZIJ

Sinds kort.

HIJ

Heb jij je er mee bemoeid?

ZIJ

Ja.

HIJ

Dat gaat wel heel ver.

ZIJ

Het is behoorlijk geniaal wat ik voor elkaar heb gekregen.

HIJ

Maar dan gaat het alleen nog maar over geld.

ZIJ

Nee...

HIJ

...en corruptie.

ZIJ

Niet! Dat gaan we juist heel goed monitoren!

HIJ

...over aandeelhouders.

ZIJ

Nee.

HIJ

En niet over milieu...

ZIJ

Jawel!

HIJ

...of gezondheid of of kwaliteit.

ZIJ

Juist wel!

HIJ

En winst maken en... Jezus ik zit in de verkeerde film.

ZIJ

Stop je even bij die pomp?

HIJ

Dat is een horror B-film. Hou op.

ZIJ

Haal je even een espresso voor me?

HIJ

Gadverdamme. Ik word er misselijk van.

ZIJ

Dan neem jij thee.

HIJ

Dat China ons water krijgt! Dat jij daar mee te maken hebt! Jij!

ZIJ

Onverdraaglijk zoals je daar zit. Zonder enige kennis, zonder enige nieuwsgierigheid, zonder enig idee hoe we er voor staan. Wat er aan de hand is.

HIJ

Hoe komt het dat we dat helemaal niet weten! Ik ben echt tot in mijn tenen geschokt.

ZIJ

Nou als het zo diep zit, zal je wel niet meer kunnen lopen. Ik haal die koffie zelf wel. *Ze stapt uit. Ze haalt plotseling de oude telefoon uit zijn tas.*

HIJ

Nee niet. Die is van mij. Die is van mij!

ZIJ

Nou... behoorlijk wat sms'jes he? Je sms't wat af. Van wie zijn die? *Ze ziet een foto van hem en een jongen. Wie is dat?*

HIJ

Wie?

ZIJ

Die man. Die jongen. Schuin voor je. Die jongen. Man.

stilte

HIJ

Dat is Richard.

ZIJ

Richard? Wie is Richard? Wie is Richard?

HIJ

Een kennis.

ZIJ

Die van je moeder?

HIJ

Ook van mij.

ZIJ

Waar ken je 'm dan van? Waar is die foto genomen?

HIJ

Ik doe nog wel 's dingen hè, als jij weg bent. Als jij die eindeloze weken naar China of Kazachstan bent. Als jij zo eindeloos lang weg bent. Ik ontmoet nog wel 'ns anderen. Of dacht je dat ik thuis zit te borduren tot jij er weer bent.

ZIJ

Het is soms echt alsof ik leef met m'n gezicht tegen een blinde muur.

lange stilte

ZIJ

Is het je zoon?

stilte

ZIJ

Heb jij een zoon?

7 minuten later

ZIJ

Was je bij de bevalling?

HIJ

Ja.

ZIJ

Waar was ik? Toen jij bij de bevalling was?

HIJ

Je was aan het werk.

ZIJ

Wat deed ik?

HIJ

De maatschappelijke ladder bestijgen.

ZIJ

Ja. Maar wat deed ik.

HIJ

Je zat in Park Blue.

ZIJ

Was dat al open toen?

HIJ

Dat zal wel. Want jij zat er.

ZIJ

Met wie?

HIJ

Hoge ambtenaar van BZ. Je wilde geld om iets op te zetten... iets van ontwikkelingshulp. Je kantoor renoveren. Weet ik veel.

ZIJ

Maar we hebben toen toch samen gevierd dat dat gelukt was?

HIJ

Ja de volgende dag.

ZIJ

Dus toen was jij net vader geworden? We hebben eigenlijk gevierd dat jij net vader was geworden? Hoe oud is-ie?

HIJ

Negentien.

ZIJ

Weet je moeder het?

HIJ

Ja. Wil je niet weten hoe...

ZIJ

Nee. Ik wil niets weten. Dat overleef ik niet.

HIJ

Hij was er. Ik heb hem opgevoed. En het heeft me gelukkig gemaakt. En het was opwindend dat jij van helemaal niets wist.

stilte

ZIJ

Ik ga gewoon met je verder. Ik onderhoud je natuurlijk nog. Vuile uitvreter. Dan kijk ik wie je bent zonder je leugen. En als ik daar genoeg van heb maak ik je dood.

Richard dus. Is-ie ambitieus? Of lijkt-ie op jou? Op mij lijkt-ie niet. Dat kan ook niet. Want het is jouw kind. Ik heb nooit een kind gehad. Dat vond mijn man een goeie keuze. Maar diezelfde man, met wie ik al meer dan twintig jaar getrouwd ben, heeft wel een kind. Een boomlang kind.

Ze schopt hem, ze vechten. Haar telefoon gaat.

HIJ

Hou godverdomme eens op met die telefoon! *stilte* Ik wil scheiden.

ZIJ

Scheiden is geen optie.

HIJ

Houd je dan nog van me?

ZIJ

Chinezen scheiden niet.

HIJ

‘Chinezen scheiden niet’?

ZIJ

Daar houden ze niet van.

HIJ

We zijn toch geen Chinezen?

ZIJ

Chinezer dan je denkt.

HIJ

Jammer voor jou dan.

Hij loopt weg. Zij zet de radio aan.

radio Vanmorgen vroeg is onder het wegdek van de pas aangelegde A3 ter hoogte van Blaricum het lichaam terug gevonden van de al drie weken vermiste Volkskrantjournalist Gerard Middema. Gisteravond werd bekend gemaakt dat het slachtoffer diepgaand onderzoek deed naar banden tussen de onder- en bovenwereld. Nader onderzoek naar de dood van Middema wijst volgens de politie op privéproblemen. De politie houdt rekening met zelfmoord... En dan nu het weer: we hebben na zeven jaar eindelijk weer een droge zomer...

Hij komt terug.

HIJ

Schreef die man ook over jou? Over die privatisering. Over jouw rol in de privatisering. Heb je het gelezen? Wat stond er in?

ZIJ

Schijnheilige klootzak. *Haar telefoon gaat weer.* Dag Pien... Ach we hebben het zo heerlijk. Maar ik kan niet wachten om weer aan de slag te gaan. ...ja! Hahaja. Ja. Hm hm... Nou vereerd natuurlijk! En ik accepteer het met alle liefde. Ik denk dat ik haar wel iets bij kan brengen over bestuur en ethiek. ...ik moet ophangen lieve Pien. Ik nader de grens. ...ja ha ha vast symbolisch ja. Ik bel je morgen. *Ze hangt op.* Mevrouw Pien Zaaijer. Koninklijk Huis. Of ik geïnteresseerd ben in een adviesfunctie voor onze Amalia.

HIJ

Wat heb jij met die dode journalist te maken?

ZIJ

Wat geweldig.

HIJ

Heb jij iets met de dood van die journalist te maken?

ZIJ

Mijn roze jurk moet morgen naar de stomerij. En je moet de Mercedes naar de garage brengen. Daar is de grens. Heb je je paspoort? Echt kut dat ze die grenzen weer hebben dicht gegoooid.

HIJ

Stop!

ZIJ

Nee. We zijn er nog niet.

HIJ

...was het zelfmoord van die journalist?

ZIJ

...

HIJ

Wat heb je gedaan?

ZIJ

Ga jij mij verhoren?

HIJ

Heb je hem vermoord?

ZIJ

Nee.

HIJ

Heb je ermee te maken?

ZIJ

Ja.

HIJ

Wat heb je gedaan?

ZIJ

Een probleem opgelost. Meerdere problemen.

HIJ

Ben je verantwoordelijk?

ZIJ

Dat weet ik niet.

HIJ

Wat is er gebeurd?

ZIJ

Ik heb publicaties in handen gekregen. En ik heb ze laten zien.

HIJ

Ja.

ZIJ

En toen is voorgesteld...

HIJ

Ja?

ZIJ

...dat er iets aan te doen is.

HIJ

Door wie?

ZIJ

Dat zeg ik niet.

HIJ

Heb jij dat voorgesteld?

ZIJ

Nee.

HIJ

Iemand heeft dat aan jou voorgesteld?

ZIJ

Aan ons.

HIJ

Aan wie?

ZIJ

Aan iedereen die erbij betrokken is.

HIJ

En toen?

Wat is er gezegd?

ZIJ

‘We moeten iets bedenken’.

HIJ

Dat is alles?

ZIJ

‘We moeten iets bedenken zodat we doorkunnen’.

HIJ

En wist jij wat dat betekende?

ZIJ

Niet meteen.

HIJ

En heb je iets gezegd?

ZIJ

Nee.

HIJ

Je hebt ook geen ja gezegd?

ZIJ

Nee.

HIJ

Je hebt niets gezegd?

ZIJ

Ja.

HIJ

Heeft iemand iets gezegd?

ZIJ

Nee. Alleen die zin.

HIJ

En iedereen zweeg?

ZIJ

Er is gebeld...

HIJ

Door wie?

ZIJ

Door iemand die jij altijd 'een moreel baken' noemt. En toen diegene terugkwam was iedereen aangeslagen en bang.

HIJ

Dat lieg je.

ZIJ

Nee. Dat lieg ik niet. We zijn geen gewetenloze gekken.

HIJ

En jij stond daarbij en hebt niets gezegd? Geen ja en geen nee?

ZIJ

Ik kon niet anders.

HIJ

Waarom niet?

ZIJ

Ik weet het niet. Ik kon daar geen nee zeggen.

Hij

Lafbek.

Zij

Lafbek? Ik? Middema deed onderzoek naar de verkoop van ons drinkwater aan de Zuidoost Aziatische handelsfederatie China. Zijn onderzoek was een lachertje. Tendentieus en op alle fundamentele punten onwaar. Maar iedereen had zich op de schokkende conclusies gestort. De investeerders hadden zich meteen teruggetrokken. Een doodsklap voor Nederland. Hadden we naar de rechter moeten gaan om publicatie te verhinderen? Denk jij dat ik daar nog vertrouwen in heb? In die bedreigde en doodsbanige mensen? Hadden we het in handen moeten laten van de overheid? De overheid heeft alle controle uit handen gegeven. Overal. Hoeveel vervuild-water-doden zijn er al niet in Europa? Hoeveel mensen kunnen hun basale levensbehoeften niet meer betalen? Hij wilde niet praten, wilde geen wederhoor. 362 miljard gulden welvaartsderving voor Nederland. Lafbek? Dat zeg jij, sjacheraar in ethisch gebazel? Ik heb mezelf gedwongen om midden in het leven te blijven staan, en verantwoordelijkheid te nemen. Niet door keuzes die niets van mij vragen, maar door mee te denken over beslissingen die genomen moeten worden om vooruitgang te garanderen.

stilte

Zij

Ik overtuig je niet hè. Het is ook onverdraaglijk wat ik zeg. Wat ik gedaan heb is zo enorm, zo erg. En je bent teleurgesteld. Ik zie het. Jij dacht dat niets de ontdekking van jouw kind zou kunnen overtreffen. En dan krijg je dit.

Hij

Je bent een ordinaire crimineel.

Zij

Ja dat zal wel.

Hij

Onherkenbaar ben je.

Zij

Nee. Ik ben nog precies dezelfde waar jij dertig jaar geleden verliefd op werd, maar ik doe het nu anders. Jouw verlangen naar overzicht en rust is hypocriet. Het sluit het leven uit. Je bent passé. Europees. Niet voorbereid op calamiteiten.

Hij

Jezus. Je bent zo woedend.

Zij

Ja. Het is mijn motor. En ik maak verschil. Moeilijk om te horen, in je genivelleerde moeras?

Hij

Jij gaat er aan onderdoor. Jij gaat er zo aan onderdoor. In De Koepel of waar ze je ook stoppen. Je overleeft geen week. Geknakt tijdens bezigheidstherapie. Ik ga weg.

Zij

Jij was al lang weg. Jij was ondertussen allang andere dingen aan het doen. Jij was ondertussen vader.

Hij

Ik ga hier beter uit komen. Beter dan ik was. Beter dan jij.

deel drie

2043

Ze zijn oud.

ZIJ

Ik heb nog zoveel geheimen.

HIJ

Ja.

ZIJ

Waar is Richard?

HIJ

Thuis.

ZIJ

Weg?

HIJ

Ja schat.

ZIJ

We weten helemaal niets.

HIJ

Nee. Hij geeft haar een slokje Chinees water.

ZIJ

Ik lust je rauw.

HIJ

Ja joh.

ZIJ

Lang leve het communistisch kapitalisme.

HIJ

Ja.

ZIJ

Gevangenis?

HIJ

Ja schat.

ZIJ

Hoe gaat dat liedje ook al weer.

Hij zingt Bowie voor haar.

stilte

HIJ

Het is mooi geweest.

ZIJ

Ja.

Vermogen ging in première op 7 november 2013 in de Toneelschuur, Haarlem.
Vermogen is een coproductie van mugmetdegoudentand en Compagnie De Koe

Spel: Lineke Rijxman en Willem de Wolf

www.mugmetdegoudentand.nl

www.dekoe.be

Lineke Rijxman (1957) studeerde aan de Toneelschool in Amsterdam. Daarna werkt

ze een aantal jaren als freelance actrice (bij o.a. het Ro Theater en het Onafhankelijk Toneel). In 1991 wordt ze door Gerardjan Rijnders gevraagd om vast bij Toneelgroep Amsterdam te komen spelen. Daar speelt ze tot 2004 in meer dan 30 producties. Daarnaast acteert Rijxman regelmatig voor film en televisie (ook in de televisieseries *Hertenkamp* en *TV7*).

In 2006 speelt ze in *Quality Time* bij mugmetdegoudentand. Rijxman wint voor haar rol de VSCD Toneelprijs, de Colombina 2006. Daarna regisseert ze de voorstelling *Mug Inn* die geselecteerd wordt voor zowel het Nederlands Theater Festival als Het Theaterfestival Vlaanderen. Sinds 2008 maakt ze deel uit van de artistieke kern van mugmetdegoudentand.

In 2009 maakt ze met Willem de Wolf en Joan Nederlof de voorstelling *Hannah en Martin*. Voor de rol van Hannah krijgt ze de belangrijkste Nederlandse toneelprijs uitgereikt, de Theo d'Or 2009. Samen met Joan Nederlof schrijft ze *Inside Out* (2008), en in 2010 de jubileumvoorstelling *Verlichtinglight*. In 2011 schrijft en speelt ze de solo *Wat is het nu*.

Willem de Wolf (Groningen, 1961) studeerde in 1985 af aan de Amsterdamse Toneelschool. In datzelfde jaar formeerde hij samen met Ton Kas het theaterduo Kas & de Wolf. Kas & de Wolf schreven/maakten samen een vijftiental stukken. In 2002 wonnen zij de VSCD Mimeprijs voor hun voorstelling *Ons soort mensen*. Nadat in 2004 de subsidie werd stopgezet schreef Willem de Wolf o.a. voor *Dood Paard* de tekst *bazel* en bij mugmetdegoudentand samen met Lineke Rijxman en Joan Nederlof *Hannah & Martin*. Zijn tekst *Krenz de gedoodverfde opvolger* werd in 2012 genomineerd voor de Taalunie Toneelschrijfprijs. In zogenaamde poly-co-producties met

toneelgroep Stan, Dood Paard en Maatschappij Discordia maakte hij de voorstellingen *Onomatopee*, *We hebben het boek wel/niet gelezen* en *Beroemden*. Van 2004 tot 2009 studeerde Willem de Wolf Duitse Taal & Cultuur aan de Universiteit van Amsterdam. Sinds 2010 maakt hij deel uit van de artistieke kern van Compagnie de Koe in Antwerpen.